

Eva Leijon
Teknik och Trafiktjänst
08-508 269 22
eva.leijon@tk.stockholm.se

Till
Trafik- och renhållningsnämnden
2007-06-12

Förslag till revidering av Stockholms ordningsföreskrifter

Förslag till beslut

1. Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att för sin del godkänna förslagen i detta tjänsteutlåtande samt att skicka dem på remiss till stadsledningskontorets juridiska avdelning.

Magdalena Bosson
Förvaltningschef

Sammanfattning

Kontoret föreslår i detta tjänsteutlåtande ett antal revideringar av Stockholms ordningsföreskrifter. Förslaget innehåller klarläggande revideringar av de paragrafer som behandlar affischering, vilka föreslås kompletteras med klistermärken, projicerade och schablonmålade budskap. En paragraf gällande förbud mot nedskräpning av offentlig plats föreslås läggas till föreskrifterna liksom en paragraf som hanterar krav på att ta bort klotter på fasader och anordningar i det offentliga rummet.

Bakgrund

Att få Stockholm rent och vackert, snyggt och tryggt kräver olika typer av åtgärder. Nedskräpning på stadens offentliga platser, klotter, affischer, klistermärken och liknande företeelser på fasader som vetter mot offentlig plats och på anläggningar i det offentliga rummet är en del det som behövs åtgärdas för ett renare och vackrare Stockholm. För att komma tillrätta med problemen krävs fysiska åtgärder såväl som revideringar av nu gällande bestämmelser för dessa företeelser.

I 3 kap. ordningslagen (SFS 1993:1617) finns grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats. I de lokala ordningsföreskrifterna för Stockholm finns ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Stockholms kommun skall upprätthållas. Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap. 2 § första stycket 1–4 ordningslagen. Nuvarande lokala ordningsföreskrifter fastställdes av kommunfullmäktige 2005-06-13. Med de nya mål och åtaganden som nuvarande majoritet har fastställt för att uppnå en ren och vacker stad bör berörda paragrafer i ordningsföreskrifterna revideras och kompletteras för att möjliggöra att målen kan uppnås.

I ärende ”Minska den illegala affiseringen och förbättra möjligheterna till kultur- och evenemangsinformation i det offentliga rummet” som utgjorde kontorets svar på ett uppdrag från kommunstyrelsen, dnr T2006-540-01474, uppdrogs åt trafikkontoret att i samråd med stadsledningskontorets juridiska avdelning se över Stockholms ordningsföreskrifter så att de på ett klart och tydligt sätt inbegriper de typer av media, utöver sedvanlig affisivering, som dagligdags sätts upp på Stockholms offentliga platser.

I detta tjänsteutlåtande presenterar kontoret förslag till revidering av nu gällande ordningsföreskrifter för Stockholm.

Problembild - Analys och konsekvenser

Nedskräpning, klotter, illegal affisivering, klistermärken och liknande företeelser bidrar till att Stockholms offentliga platser uppfattas som nedgångna av såväl stockholmare som besökare till huvudstaden. Skräp som inte lämnas i härför avsedda behållare kostar staden stora summor. Matavfall gör att råttor blir vanligare i våra parker och på våra torg. Affischer sätts upp på fasader, byggnader och andra anordningar i gaturummet eller direkt på gångbanan. De tejpas, klistras, klamras, spikas, häftas fast på andra föremål. De ställs upp fristående eller på egna stolpar som bankas ned i marken. Klistermärken sätts upp på stolpar för gatubelysning och trafikmärken. Gångbanor och betongfundament förses med schablonmålade budskap – både åsiktssytringar och konstnärliga alster. Företrädesvis kommersiella budskap projiceras än så länge på gångbanan. Värre blir det om budskapet plötsligt dyker upp på körbanan eller i anslutning till övergångsstället. Var hamnar då trafikanternas uppmärksamhet?

Affischer och banderoller som inte tas ner, rivs ofta sönder eller blåser sönder och hänger i trasor längs väggar, räcken och teknikskåp. Andra ligger och skräpar längs trottoarer och gator. Sammantaget ger detta en nedgången bild tillsammans med alla uppsatta klisterlappar och allt klotter i de delar av gaturummet som drabbas.

I mindre omfattning kan man tycka att det som beskrivs ovan är oförargliga företeelser. Men i den omfattning som de idag förekommer bidrar de till stadsrummets förfall och behov av åtgärder i form av ökad städning och ökat underhåll. Gaturummets olika detaljer och anordningar tar stryk och klarar inte de livslängder som de är planerade att hålla utan att underhållsåtgärderna ökas på. Vilket tär på både den offentliga kassan och på plånboken för de privata aktörer som drabbas. Det bidrar definitivt inte till ett renare och vackrare Stockholm!

Lösa föremål i gaturummet gör att risken för skada på människor såväl som egendom ökar. Extra krångligt att ta sig fram blir det om man är rörelsehindrad eller synskadad. Stockholm ska vara världens mest tillgänglighetsanpassade huvudstad till år 2010. Staden lägger varje år ner stora pengar på tillgänglighetsanpassningar. Även trafiksäkerheten försämras av att trafikanternas uppmärksamhet minskar. Skador som medför kostnader för den som drabbas.

Nya kommersiella reklamkanaler, typ klistermärken och projicering, tar på eget bevåg sig rättighet att nyttja annans egendom utan att någon ersättning utgår. Detta påverkar konkurrenssituationen på ett orättfärdigt sätt. Att samhället sedan tyst accepterar sådana fenomen underminerar befintligt regelverk.

Även platser och föremål som befinner sig i eller gränsar mot stadens offentliga rum har ägare, såväl privata som offentliga. Det är dessa aktörer som städar, tvättar, rostskyddar, målar, putsar, planterar och på andra sätt åtgärdar spåren efter nedskräpning, affischer, klistermärken mm. Ett både tröstlöst och resurskrävande arbete. Resurser som så väl kunde behövas till annat.

Miljöer som inte hålls efter uppfattas som områden som ingen bryr sig om. Ett sådant område riskerar att "gå ner sig" och enligt den sk "Broken window"- teorin tenderar brottsligheten att öka i dessa områden. Ett samhälle som visar tolerans mot ordningsstörningar och småbrott öppnar sig enligt detta resonemang för grov kriminalitet. Därför är det viktigt att reagera på tendenser till förfall.

För att ansvariga myndigheter ska kunna reagera krävs att de författningar som ska reglera dessa frågor är anpassade för att åtgärder ska kunna vidtas. Därav föreslår kontoret nu att Stockholms ordningsföreskrifter revideras så att de inkluderar bestämmelser kring nedskräpning på offentlig plats, klotter, klistermärken och liknande företeelser.

Konstnärlig utsmyckning, kanske framförallt när den sker spontant och på oväntade platser, får oss att lysa upp och le när vi passerar. Den gör stadsbilden levande och inte alltid så förutsägbart. "Street-art" är en del av gaturummet men gränsen mot de fenomen som detta tjänsteutlåtande berör är flytande. Kontoret vill definitivt inte minska möjligheterna till konstnärlig utövning på offentlig

plats, men anser att ordnigslagens tillståndsplikt gäller samt att ägare till nyttjade platser och föremål bör att rätt att säga sitt. För kommunens egen del kan remissförfarandet från polismyndigheten göras så enkelt som möjligt. Med en enkelt uppbyggt rutin skulle polisen inte ens behöva skicka ärenden av denna art på remiss om man håller sig inom vissa på förhand klarlagda ramar kring trafiksäkerhet samt hur man nyttjar den offentliga platsen. Vid tillstyrkan från polismyndigheten bifogas av kommunen framtagna standardvillkorsbilaga, i vilken de villkor tillståndshavaren har att hålla sig till fastställs. Ingen avgift behöver tas ut för kommunens räkning.

Förslag till revidering av ordningsföreskrifterna

Nuvarande utformning	Förslag till förändring / komplettering
9§ Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över gångbanan på lägre höjd än 3,0 m eller över körbana på lägre höjd än 4,5m. Fällbara markiser får dock placeras över gångbana med ett fritt höjdmått av 2,5 m.	<i>Ingen förändring.</i>

För ovanstående paragraf föreslås ingen förändring.

Nuvarande utformning	Förslag till förändring / komplettering
10 § Tillstånd krävs av polismyndighet för att sätta upp banderoller, skyltar, dekorationer och reklamanordningar över offentlig plats.	Tillstånd krävs av polismyndighet för att sätta upp banderoller, skyltar, dekorationer och reklamanordningar över <i>eller på ett sådant sätt att de vetter mot</i> offentlig plats.

För att klargöra att det inte bara gäller sådant som sätts tvärs över sådana ytor som utgör offentlig plats föreslår § 10 kompletteras med ” *eller på ett sådant sätt att de vetter mot* ”. Detta för att klargöra att det även gäller uppfästning av föremål exempelvis på räcken längs med offentlig plats.

Nuvarande utformning	Förslag till förändring / komplettering
11 § Affischer, annonser eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, stuprör, staket, stolpar eller liknande som vetter mot offentlig plats. Affischering får inte heller ske på träd eller kopplingsskåp. Tillstånd av polismyndigheten behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd av polismyndigheten för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden på byggnad där rörelsen bedrivs och som rör rörelsen.	Affischer, annonser, <i>klistermärken, projicerade eller schablonmålade budskap</i> eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp, målas eller projiceras på sådana husväggar, stuprör, staket, stolpar, <i>gång-, cykel- och körbanor</i> eller liknande som vetter mot <i>eller utgör del av</i> offentlig plats.

§ 11 föreslår kompletteras med ” *klistermärken, projicerade eller schablonmålade budskap*” för att klargöra att dessa numera vanliga företeelser inkluderas i denna paragraf. Begreppet ”sättas upp” kompletteras med ” *målas eller projiceras*”. Uppräkningen av de olika föremål som inte får användas som uppfästningsanordningar utan tillstånd kompletteras med ” *gång-, cykel- och körbanor*”. Begreppet ”vetter mot” kompletteras med ”*eller utgör del av*” för att klargöra paragrafen ytterligare.

Nuvarande utformning	Förslag till förändring / komplettering
12 § De i 9-11 §§ angivna anordningarna får inte sättas upp så att de skymmer befintliga vägmärken, vägvisning och dylikt, eller på annat sätt är trafikfarliga, dvs placeras på räcken, stolpar o dyl så att det innebär en sikt försämring vid övergångsställen mm.	De i 9-11 §§ angivna anordningarna får inte sättas upp <i>eller sitta uppe</i> så att de skymmer befintliga vägmärken, vägvisning och dylikt, eller på annat sätt är trafikfarliga. dvs placeras på räcken, stolpar o dyl så att det innebär en sikt försämring vid övergångsställen mm. <i>De får inte fästas på trafiksinalstolpar eller vägmärkesstolpar. På andra föremål i direkt anslutning till trafikerade miljöer får de inte fästas så att de skjuter ut över gångbanan på lägre höjd än 3,0 m eller över körbana på lägre höjd än 4,5m.</i>

I § 12 föreslås begreppet "sättas upp" föreslås kompletteras med "eller sitta uppe", för att klargöra att vägmärken, vägvisning och liknande trafikanordningar alltid har företräde till plats i gaturummet framför andra föremål. Här föreslås även ett totalförbud för att fästa föremål på trafiksinalstolpar och på vägmärkesstolpar. Detta för att dessa alltid befinner sig i direkt anslutning till trafikerade ytor, och ytterligare meddelanden på dessa riskerar att franta uppmärksamhet från trafikanten, men trafikfara som följd.

Nuvarande utformning	Förslag till förändring / komplettering
Det står inget om klotter i ordningsföreskrifterna idag.	<i>Fasadmålningar, grafitti, klotter eller liknande på fasader som vetter mot offentlig plats och på anläggningar på offentlig plats ska avlägsnas av ägaren till den målade ytan så fort det är tekniskt möjligt.</i> <i>Undantaget är sådana målningar som innehar erforderliga tillstånd. Erforderligt tillstånd kan vara bygglov enligt plan- och bygglagen och /eller polistillstånd enligt ordnigslagen beroende på</i>

	<i>målningens art. Tillstånd från ägaren till föremålet ifråga krävs alltid.</i>
--	--

Föreskrifterna föreslås kompletteras med en paragraf som fastlägger ansvaret att ta bort klotter, på liknande sätt som finns i Helsingfors.

Dock anser kontoret att denna bör kompletteras med en möjlighet att med erforderliga lov och tillstånd bibehålla fasadmålningar och liknande som fastighets- och anläggningsägare gett sitt medgivande till.

Nuvarande utformning	<i>Förslag till förändring / komplettering</i>
Det står inget om nedskräpning i ordningsföreskrifterna idag.	<i>Nedskräpning på offentlig plats är förbjudet.</i>

Föreskrifterna föreslås kompletteras med en paragraf som förbjuder nedskräpning på offentlig plats då detta enligt kontorets mening i allra högsta grad hör hemma i de föreskrifter som behandlar den allmänna ordningen på Stockholms offentliga platser.

Nuvarande utformning	<i>Förslag till förändring / komplettering</i>
27 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av 5-10 §§, 11 § första stycket, 12 och 13 §§, 14 § första stycket, 15-18 §§ och 20-25 §§ döms till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen.	<i>Paragraf 27 kompletteras med de paragrafer som kommer att inrymma bestämmelser mot klotter och nedskräpning.</i>

SLUT